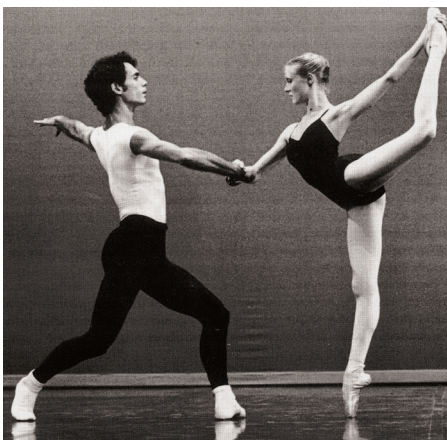

naoorlogse Fred Astaire... Te veel entertainment waarschijnlijk.

Zowel Sion als Lobet missen hier een belangrijke schakel. Zo is het werk van Robbins duidelijk niet gekend. Nochtans werkt deze veelzijdige choreograaf op dat moment al meer dan tien jaar ook voor Broadwaymusicals. En *West Side Story*, waarvan hij de choreograaf is, werd één jaar eerder (in 1957) gecreëerd. Kenschetsend is dat uitgerkend op de dag waarop de recensie van Lobet over *Fancy Free* van Robbins & Bernstein verschijnt, in het Amerikaans theater *On the Town* te zien is. Nu is deze Broadwaymusical (zoals overigens de latere Hollywoodfilm met dezelfde titel) de uitwerking van het dansstuk van Robbins & Bernstein...

Speelt ook hier het onderscheid tussen kunst en entertainment een rol? Eigenlijk speelt dat nog nauwelijks, net zomin als bij zovele andere Amerikaanse choreografen uit die tijd. Bovendien wordt er naar een synergie gezocht. Iemand als Gene Kelly heeft naast zijn meesterlijke bijdragen voor de Hollywoodmusical steeds geflirt met het ‘ballet’. Hij werd zelf gevraagd voor een choreografie door de Parijse Opera en hij draaide een zuivere dansfilm (*Invitation to the Dance*, in 1956). De dubbelzinnige rol die een Roland Petit speelt, zowel actief in de sfeer van het legitieme (!) moderne ballet als op Broadway en in Hollywood, zorgt bij Lobet eveneens voor – terecht, maar om andere redenen – onbehagen. De man houdt zich te veel bezig met... ‘operette’ (zo wordt de show-musical

George Balanchine, *Agon* (1957)

door Lobet genoemd!). En in de hiërarchie der kunsten staat de operette vanzelfsprekend onderaan.

Dat ook de plaats van Balanchine in deze visionaire bespiegelingen schromelijk wordt onderschat, heeft wellicht te maken met het feit dat de recensenten vermoedelijk enkel zijn *Le Palais de Cristal* kennen (of zoals het werk later werd genoemd: *Symphony in C*), dat tot het repertoire van de Parijse Opera behoort. Immers: het New York City Ballet is de grote afwezig op de Expo.¹ *La Valse* (1951), *Ivesiana* (1954) en vooral *Agon* (1957) hadden Lobet en Sion misschien tot minder strakke beoordelingen gebracht als het over de tegenstelling klassiek versus modern gaat. En *Stars and Stripes* (1958) of *Western Symphony* (1954) zouden Lobet misschien hebben doen twifelen over zijn streng onderscheid tussen ‘hoge cultuur’ en ‘entertainment’!

*

Inderdaad: de informatieachterstand kon door de Expo in enkele maanden tijd niet geheel worden opgelost. Dat zal (dankzij de Expo?) in de daaropvolgende jaren geschieden. Een taak waar de opvolger van Lobet bij *Le Soir*, Albert Burnet, zich ten volle aan zal wijden.

Het engagement en de programmatische gedrevenheid van Lobet en Sion hebben hun keerzijde. Zij geven waarderingen, maar zelden of nooit een analyse van een werk. Nu is het allerm minst makkelijk om een choreografie onder woorden te brengen, maar het valt toch op hoe karig ze met hun beschrijvingen zijn. Enkele adjectieven, zoals ‘*désarticulé*’ (voor moderne dans waarin het lichaam uit de ‘normale’ of geaccepteerde klassieke geledingen wordt geweerd), moeten volstaan. Hoe de verschillende dansstukken eruit hebben gezien, waaruit nu precies hun vormtaal bestond, hoe de ruimte werd bespeeld of de verhouding met de muziek werd aangegaan,... valt dus moeilijk op te maken uit deze recensies. Wel proeven we een tijdssfeer, waarbij ook de dans door de Expo wordt gekleurd.

*

‘Zoals de elite de vedettencultus overlaat aan het grote publiek en zelf meer belang hecht aan de persoonlijke inbreng van de cineast, zo hechten de verlichte balletliefhebbers vooral aan de creatie van de choreauteur. De grote repertoireballetten hebben geschiedenis gemaakt omwille van een esthetische betekenis die uitsteekt boven de ophef die op soms artificiële wijze gemaakt wordt rond hun vertolkers.’

MARCEL LOBET

(in ‘L’avenir du ballet’, *Le Soir*, 1958)

In de Antwerpse straten regende het. En daar in het verre Brussel was een ballet van Robbins te zien... Robbins, stel je voor! Maar herexamens Grieks, Latijn, algebra,... stonden in de herfst te wachten. Gelukkig draaiden ze die avond in de Berchem-Palace² *Vertigo* van Hitchcock. Waarvoor ik nog net genoeg centen had. Of zou ik toch maar liever naar *Les Tricheurs* gaan? Ach neen, zo’n Franse, zogezegd gewaagde film over adolescenten...

Dat ik dan een jaar of zo later in Parijs *West Side Story* op het toneel zou zien, kon ik me nog niet voorstellen. Met de oorspronkelijke Broadwaycast! In de choreografie van Robbins! Er bestaat dus toch een God – een kleinere godheid weliswaar – voor gedreven adolescenten! ©

Met dank aan Staf Vos

De citaten uit de kritieken van Marcel Lobet werden gekozen door Staf Vos; Johan Wambacq vertaalde ze vanuit het Frans.

- ¹ Het Koninklijk Deens Ballet was ook niet aanwezig: Denemarken was immers niet vertegenwoordigd op de Expo.
- ² Nu – of all things! – een beroemde kunstgalerie.